

Obvodný úrad miestnych národných výborov v Novákoch 1945-1950

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	Obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1571_10261	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Novákoch	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1945-1950	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	1,20 bm (78 kusov úradných kníh, 7 registratúrnych pomôcok, 4 archívne škatule spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Novákoch	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Výzvu na zakladanie národných výborov ako orgánov ľudovej moci pri organizovaní protifašistického boja obsahoval Ohlas Ústredného národno-revolučného výboru z marca 1942. Podľa inštrukcií ilegálnej Slovenskej národnej rady vydaných koncom roka 1943 sa sieť okresných a miestnych revolučných národných výborov rozrástla najmä v prvom polroku 1944. Rozhodujúcou etapou bolo ich prevzatie štátnej moci v obciach a okresoch na Slovensku v období SNP. Vo svojej pôsobnosti sa opierali o smernice Povereníctva SNR pre veci vnútorné č. 339/1944/I z 27. septembra 1944 o organizácii a kompetencii revolučných národných	Dejiny správy pôvodcu

		<p>výborov. Oslobodenie Československa Sovietskou armádou znamenal začiatok nového obdobia vo vývoji národných výborov. Podľa nariadenia Predsedníctva SNR č. 26/1945 Zb. zo 7. apríla 1945 boli zriadené miestne národné výbory, na ktoré prešla právomoc, ktorú predtým vykonávali obecné zastupiteľstvá, obecná rada, starosta obce a obecný notár alebo obvodný notár. Po zrušení obvodných notárskych úradov vznikli obvodné úrady miestnych národných výborov a namiesto obecných notárskych úradov vznikli úrady miestnych národných výborov, ktoré boli ustanovené ako orgány verejnej správy. Na základe dočasného organizačného poriadku vydaného Poverením pre veci vnútorné č. 6633/2-II/1-1945 vykonávali miestne národné výbory svoju pôsobnosť prostredníctvom pléna, rady, predsedu, miestnych komisií a úradu MNV alebo obvodného úradu MNV. Obvodný úrad MNV v Novákoch prevzal agendu zrušeného Obvodného notárskeho úradu v Novákoch. Do jeho územného obvodu patrili tieto obce: Malá Lehota (dnes Lehota pod Vtáčnikom), Nováky, Horné Lelovce (dnes Nováky), Laskár (dnes Nováky), Podhradie a Veľká Lehota (dnes Lehota pod Vtáčnikom). Obvodný úrad MNV v Novákoch bol orgánom pomocným a výkonným, podliehal okresnému národnému výboru a poverenictvu vnútra. Vybavoval všetky písomné podania miestnych národných výborov spadajúcich do jeho pôsobnosti ako ich výkonný orgán. Podával posudky a návrhy v odborných záležitostiach, plnil uznesenia a opatrenia orgánov MNV, príkazy, nariadenia, dožiadania dozorných orgánov a vyšších úradov. Vedúci neskôr prednosta úradu bol zároveň tajomník MNV a povinne sa zúčastňoval na zasadnutiach pléna a rady ako zapisovateľ, ale hlasovacie právo nemal. Bol odborným poradcom MNV a dozeral na prácu zamestnancov. Ako štátnemu úradníkovi mu prináležalo rozhodovacie právo v matričných záležitostiach, do ktorých MNV nemal právo zasahovať.</p> <p>Sídelnou budovou OÚ MNV v Novákoch bol dom č. 259, ktorý sa neskôr stal aj sídlom Miestneho národného výboru v Novákoch. Vedúcim úradu v rokoch 1945 – 1950 bol Ladislav Polakovič a kancelárskymi zamestnancami v tomto období boli: Helena Halamová, Ján Paučo, Emília Jakubisová, Emil Michalovič a Helena Plachá. V roku 1947 mal obvod 5300 obyvateľov zásobovanie ktorých si vyžadovalo zvýšenú pozornosť zo strany úradu. Funkciu zásobovacieho referenta v období rokov 1945 – 1947 zastával Ondrej Ďurina. Vyvrcholením reorganizácie verejnej správy v obciach na Slovensku bolo vládne nariadenie č. 14/1950 Zb. o organizácii miestnych národných výborov. Právomoci úradov MNV a obvodných úradov MNV boli presunuté na jednotlivé miestne národné výbory, čo znamenalo aj likvidáciu úradov a obvodných úradov MNV. V rámci Nitrianskeho kraja bol Obvodný úrad MNV v Novákoch oficiálne zrušený dňa 12. júla 1950 na základe výmeru KNV v Nitre č. 563/1950 sekr. zo dňa 7. júla 1950. Zápisnice z ustanovujúcich schôdzí obnovených MNV v obciach Malá Lehota, Podhradie, Veľká Lehota a Nováky sa nezachovali. Obec Nováky získala v roku 1961 štatút</p>	
--	--	---	--

		mesta a miestny národný výbor sa zmenil na Mestský národný výbor v Novákoch.	
3.2.3.	Archival history	<p>Spisová manipulácia obvodného úradu MNV nebola osobitne upravená. Platil kancelársky poriadok pre obce a obecné a obvodné notárske úrady, vydaný uhorským ministerstvom vnútra č. 126 000/1902 B.M., ktorý upravoval spisovú službu obvodného úradu MNV. Vedúci, prednosta obvodného úradu MNV viedol registratúrny denník, nazývaný ako podací protokol (administratívny, všeobecný), do ktorého zapisoval všetky podania, či už prišli miestnemu národnému výboru alebo priamo obvodnému úradu MNV. Prednosta doručení poštu otváral a vybavoval. Spisy boli protokolované chronologicko-numericky, pričom spisy, týkajúce sa jednej veci sa pripájali k prvému číslu podania. Neprotokolovali sa tie záležitosti, pre ktoré sa museli viesť evidencie, zápisnice obecných orgánov, komisií, doručenky, zbierky zákonov a nariadení, úradné vestníky, oznamy. Zvlášť sa viedli protokoly pre dôvernú agendu, pričom pre označenie spisov sa používala nejednotne skratka „prez“ (prezidiálne) alebo „dôv“ (dôverné). Po vybavení sa spisy ukladali do spisových obalov, na ktorých bolo poznačené o aký typ spisov ide, číslo spisu lomené rokom vzniku. Na konci roka sa vybavené spisy sústreďovali do spisovne úradu (dnes registratúrne stredisko). Osobitné oddelenie tvorila účtovná agenda, ktorú tvoril v rámci roka súbor písomností ako rozpočet, záverečný účet, majetkový inventár, pokladničné denníky viažuce sa k hlavnej knihe obecného hospodárenia. Samostatným oddelením agendy obvodného úradu miestnych národných výborov bola matričná agenda, ktorá nie je súčasťou fondu. Počas likvidácie jednotlivých úradov MNV a obvodných úradov MNV väčšina odstupujúcich vedúcich úradov roztriedila písomnú produkciu podľa pertinencie k jednotlivým obciam a odovzdala ustanoveným miestnym národným výborom. Mnohé písomnosti boli uložené v nevyhovujúcich priestoroch, v pivniciach alebo na povalách, čo bolo často príčinou znehodnotenia, torzovitosti alebo straty dokumentov. Vykonaním previerok zamestnancami archívu sa v súvislosti s kompletizovaním fondov notárskych úradov a úradov MNV dostala do archívu väčšina fondov Ú MNV a OÚ MNV. Vo fonde OÚ MNV v Novákoch je početne zastúpený spisový aj účtovný materiál.</p>	Dejiny archívneho fondu

3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Dňa 5. augusta 1955 bol do trvalej úschovy Okresného archívu Prievidza prevzatý písomný materiál Obvodného úradu MNV v Novákoch a zaevidovaný v prírastkovej knihe pod číslom 21. Odovzdaná bola všeobecná agenda v množstve 8 kníh a 25 fasciklov z obdobia rokov 1945-1948. Pod číslom 103 zo 4. augusta 1962 bol v prírastkovej knihe zaevidovaný ďalší prírastok, ktorý tvorili štyri fascikle prezidiálnych spisov, dva fascikle administratívnych spisov, dve knihy podacích protokolov, rovnako dve knihy indexov a jedna evidencia z rokov 1947 – 1950.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	Archívny fond OÚ MNV Nováky sa skladá z diplomatických kategórií knihy, spisy a účtovný materiál. Na začiatku fondu sa nachádzajú dve evidencie vydaných domovských listov obcí Nováky a Veľká Lehota 1948 – 1949 a jedna evidencia vydaných občianskych legitimácií 1947 – 1948. Registratúrne denníky a indexy sa zachovali len pre spisy administratívne. Spisový materiál je bohato zastúpený prezidiálnymi spismi, ktoré sa zachovali z rokov 1945 - 1948 a spismi administratívnymi za obdobie 1945 – 1950. Každý spis je uložený v spisovom obale, na ktorom je vyznačené základné číslo lomené rokom vzniku, počet listov a krátky obsah dokumentu. Inventárnou jednotkou pri spisoch je celý ročník. Súčasťou fondu je účtovný materiál, ktorý svojou výpovednou hodnotou podáva komplexný rozbor o príjmoch a výdavkoch hospodárenia obcí obvodu. Účtovné knihy sú v rámci jednotlivých obcí zoradené chronologicky. Súbor písomností účtovnej povahy viažúcich sa k hlavnej knihe za jeden rok je samostatnou inventárnou jednotkou, takisto ako ostatné účtovné knihy toho kalendárneho roka. Archívne dokumenty je možné využiť v oblasti politiky, histórie i praktických potrieb. Prezidiálny materiál obsahuje v prevažnej miere informácie o bezpečnostných a policajných opatreniach v obvode, o pomeroch v obvode pred príchodom Červenej armády, o exhumácii padlých, informuje o vysporiadaní sa s kolaborantmi ako aj o personálnych záležitostiach zamestnancov. Administratívne spisy osvetľujú účasť jednotlivcov v SNP, zásobovacie a sociálne pomery v obvode, zaoberajú sa zisťovaním škôd spôsobených vojnovými udalosťami, hospodárskym povzbudením obcí, riešením otázky Nemcov a ich odsunu, zriaďovaním komunálnych podnikov ako aj zapojením sa obcí obvodu a podnikov do obnovy štátu. Špecifikom fondu sú vyhlášky o náleziskách uhlia v Novákoch a rozhodnutia o vyvlastnení pozemkov pre uhoľné bane.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Vnútorne vyradovanie bolo uskutočnené pri spracovávaní fondu v roku 1963. Nie je známe, aké dokumenty boli z fondu vyradené.	Vyradovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prevzatie matričnej agendy po uplynutí lehoty uloženia.	Možné prírastky

3.3.4.	System of arrangement	<p>Archívny fond tvorí spolu 36 inventárnych jednotiek uložených v siedmich škatuliach. Sprístupnený je združeným inventárom v štruktúre:</p> <p>Obvodný úrad miestnych národných výborov v Novákoch:</p> <p>I. Knihy Evidenčné</p> <p>II. Spisový materiál 1. Registratúrne pomôcky 2. Spisy a) prezidiálne b) administratívne</p> <p>III. Účtovný materiál Účtovné knihy 1. Malá Lehota 2. Nováky 3. Podhradie 4. Veľká Lehota</p>	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	slovenský	Jazyk/písmo archívnych

			dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	dobrý	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík: Obvodné úrady miestnych národných výborov 1945 – 1950, skupinový inventár, Bojnice, 1963, evid. č. 536. K dispozícii je aj tento druhý neelektronický inventár, ktorý je poskytnutý v bádateľni archívu na požiadanie: Štátny okresný archív Prievidza v Bojniciach. Jozef Bilčík, Oľga Bražinová, Marta Gašparovičová: Úrady a obvodné úrady miestnych národných výborov (1940) 1945 – 1950 (1957), združený inventár, Bojnice 1989, evid. č. 2472.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, Tehelná 18, 972 01 Bojnice	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Obvodný notársky úrad v Novákoch 1899 – 1945 (1950) Okresný úrad v Prievidzi 1923 – 1945 Okresný národný výbor v Prievidzi (1918) 1945 – 1990 (1991) Miestny národný výbor v Malej Lehote 1951 – 1959 Mestský národný výbor v Novákoch 1945 – 1990 (1992) Miestny národný výbor v Podhradí 1946 – 1990 Miestny národný výbor vo Veľkej Lehote 1952 – 1960	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publication note	Bilčík, Jozef – Obert, Štefan – Vitek Ernest. <i>Spríevodca po okresných archívoch v Nitre, Prievidzi a Topoľčanoch</i> . Bratislava: Slovenská archívna správa, 1975, 542 s. Informatívny sprievodca štátnych archívov Slovenskej republiky II/2. Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, odbor archívniectva a spisovej služby, 2001, 346 s.	Informácie o publikovaní

3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	<p>Oľga Bražinová a Jozef Bilčík spracovali v roku 1963 písomnosti fondu OÚ MNV v Novákoch do formy skupinového inventáru. V roku 1989 pristúpila zamestnankyňa archívu pani Marta Gašparovičová k reinventarizácii fondu a to z viacerých dôvodov. V 80. rokoch 20. storočia sa Štátny okresný archív v Prievidzi presťahoval do novej účelovej budovy v Bojniciach čo spôsobilo, že spisy nebolo možné nájsť podľa existujúceho inventára. Taktiež bola časť fondu prevzatá do archívu až v neskorších rokoch. Podľa metodického pokynu AS MV SSR v Bratislave z 9. 2. 1982 o spracovaní a sprístupnení archívnych fondov národných výborov I. stupňa Marta Gašparovičová vyčlenila zápisnice pléna MNV Nováky 1945 – 1950 a zápisnice rady MNV Nováky z rokov 1947 – 1950 z fondu OÚ MNV a zaradila ich do fondu Mestského národného výboru v Novákoch.</p> <p>Opis fondu vyhotovila Eliška Kolečanská v januári 2021.</p>	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	29. 01. 2021	Dátum vyhotovenia opisu